

STANOWISKO
XVI Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Wisła, 9 kwietnia 2013 r.

w sprawie przywrócenia właściwej roli powiatom

W tym roku upływa 15 lat od dnia przyjęcia przez Sejm RP ustaw składających się na kolejny etap reformy samorządowej. Odrodzony wówczas powiat został pomyślany jako miejsce, w obrębie którego realizowane są wszystkie sprawy o lokalnym charakterze. Społeczność żyjąca w granicach danego powiatu miała być samowystarczalna z punktu widzenia zaspokojenia jej potrzeb przez administrację – i to zarówno administrację porządkowo-reglamentacyjną, stojącą na straży szeroko pojętego ładu publicznego, jak i administrację świadczącą, mającą na celu dostarczanie określonych usług technicznych czy społecznych. Powiaty jako wspólnoty zostały zatem wyposażone w:

- 1) zakłady administracyjne zaspokajające ponadgminne potrzeby lokalne: szpital, szkoły ponadgimnazjalne;
- 2) urzędy pracy;
- 3) organy policji administracyjnej: Policji, Państwowej Straży Pożarnej, inspekcji nadzoru budowlanego, inspekcji sanitarnej, inspekcji weterynaryjnej.

W skali powiatu miały działać również instytucje wymiaru sprawiedliwości takie jak sąd, czy prokuratura, a także instytucje administracji niezespoliczonej zaspokajające potrzeby lokalne: urząd skarbowy, oddziały administracji ubezpieczeń społecznych (ZUS i KRUS).

Przyjęto przy tym, że w realiach współczesnej administracji obywatele powinni mieć istotny wpływ na decyzje ich dotyczące. Aby to zapewnić w maksymalnie szerokim stopniu wprowadzone zostało zwierzchnictwo wybieranych władz powiatu nad funkcjonowaniem terenowego aparatu administracyjnego.

Niestety minione 15 lat było okresem sukcesywnego osłabiania potencjału instytucjonalnego poszczególnych wspólnot. Najdobitniej to widać w odniesieniu do poszczególnych powiatowych służb, inspekcji i straży. Z ich pierwotnego zespolenia pod kierunkiem starosty została w całości wyłączona inspekcja weterynaryjna; osłabione zostało zespolenie Policji i inspekcji sanitarnej.

Zmiany dotknęły również i innych instytucji o powiatowym zasięgu działania. Najlepszym tego przykładem jest zniesienie z dniem 1 stycznia bieżącego roku kilkudziesięciu sądów rejonowych. Obecnie co prawda w ich miejsce powstały wydziały zamiejscowe, jednakże pozwalamy sobie wyrazić obawę, że tylko kwestią czasu może być ich sukcesywna likwidacja.

W ten sposób, w coraz większej liczbie przypadków wspólnota powiatowa albo musi poszukiwać zaspokojenia swoich potrzeb poza swoimi granicami, albo też traci ona jakikolwiek wpływ na jakość świadczenia usług publicznych.

W roku 15-lecia odrodzenia powiatów oczekujemy zatem od najwyższych władz państwowych, przede wszystkim od Premiera RP, podjęcia wszelkich działań przywracających zamierzoną w roku 1998 ustrojową pozycję powiatów. Bez tego będziemy świadkami dalszej destrukcji samorządności lokalnej – prowadzącej w perspektywie czasu do dysfunkcji całego państwa.

Przewodniczący
XVI Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Marzena Kempieńska